

ETICKÝ KODEX VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO V BRNĚ

Preambule

Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách (dále jen „zákon“) ve svých úvodních ustanoveních zakotvuje základní úkoly a poslání vysoké školy. Vysoká škola podle něj „hraje aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní“. Zákon dále formuluje základní akademická práva a svobody, mezi něž řadí např. svobodu vědy a výzkumu, svobodu výuky včetně otevřenosti k různým vědeckým názorům, právo na svobodnou volbu zaměření studia apod.

Vysoké učení technické v Brně (dále jen „VUT“) si je vědomo svého postavení ve společnosti a s tím souvisejících úkolů. Ne všechna práva a povinnosti akademických pracovníků, studentů a zaměstnanců VUT lze však popsat literou zákona nebo právními předpisy.

VUT dbá na svou morální prestiž jako instituce, klade důraz na etické chování své akademické obce i ostatních zaměstnanců. Z tohoto důvodu vydává Etický kodex VUT (dále jen „kodex“) jako soubor základních morálních pravidel, která nemohou na akademické půdě absentovat.

Článek I **Působnost kodexu**

1. Kodex se vztahuje na všechny členy akademické obce VUT, tj. na akademické pracovníky i na studenty VUT. Nemá charakter právního předpisu, je však morálně závazný pro všechny členy akademické obce VUT.
2. Tento kodex se současně vztahuje i na ostatní pracovníky, přičemž ustanovení článků IV až VI se na ně vztahují přiměřeně do té míry, do jaké vykonávají předmětnou činnost.
3. Kodex navazuje na základní práva a povinnosti zaměstnanců uvedené v zákoníku práce, v uzavřené pracovní smlouvě, v pracovním řádu a ostatních navazujících vnitřních předpisech vydaných zaměstnavatelem.

Článek II **Vztah k VUT**

1. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT vnímají a prezentují svoji vzdělávací činnost a výsledky své vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti jako součást svého působení na VUT. Respektují skutečnost, že svých výsledků dosahují s podporou a v zázemí VUT.
2. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT jsou loajální k univerzitě, reprezentují, prosazují a hájí zájmy VUT.
3. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT se podílejí na šíření dobrého jména VUT, a to jak v domácím, tak v mezinárodním prostředí.

4. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT respektují VUT i tím, že neohrožují hlavní cíle a činnosti VUT svými mimouniverzitními aktivitami ani vlastní podnikatelskou činností.
5. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT jednájí tak, aby výsledky jejich odborné činnosti realizované v rámci VUT byly přičítány VUT.
6. Členové akademické obce VUT i ostatní zaměstnanci VUT dbají při své odborné činnosti na to, aby důsledky jejich činnosti nepoškozovaly VUT ani členy akademické obce VUT.
7. Členové akademické obce i ostatní zaměstnanci VUT zachovávají mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděli v souvislosti s plněním pracovních úkolů a jež by mohly poškodit nebo ohrozit činnost VUT. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na skutečnosti, které zakládají podezření na korupční nebo jiné jednání neslučitelné s etickým jednáním zaměstnance VUT.

Článek III **Obecné požadavky etického jednání**

1. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT zachovává vysoký standard dodržování mravních, morálních a etických zásad, a to jak při výkonu své činnosti na VUT, tak mimo VUT. Jedná čestně a v souladu s dobrými mravy.
2. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT se staví proti všem formám diskriminace založené na jakémkoliv důvodu, ať už rasovém, ideologickém, zdravotním, politickém, náboženském nebo jiném.
3. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT dodržuje nejen obecné mravní principy, ale i etické zásady, které jsou obvyklé v oboru jeho činnosti.
4. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT prosazuje principy akademické svobody, klade důraz na právo samostatného bádání, svobodu slova a projevu, svobodu vyjadřování, svobodu výměny názorů a informací a svobodu kritického myšlení. K odlišným názorům, než je ten jeho, se staví korektně a bez předsudků.
5. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT se řídí zásadami kolegiálního chování. Nediskredituje ostatní, nešíří fámy či pomluvy.
6. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT soustavně pracuje na rozvoji svých schopností a dovedností, průběžně se vzdělává a prohlubuje své odborné poznání. Zachovává si schopnost objektivní kritičnosti vůči práci své i práci ostatních.
7. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT vystupuje proti všem projevům zneužívání postavení i dalším formám bossingu, stejně jako proti sexuálnímu nátlaku nebo obtěžování. Nevytváří amorální nátlak na jiné pracovníky či studenty VUT, netoleruje povýšené nebo ponižující zacházení.
8. Člen akademické obce VUT a každý zaměstnanec VUT si nepřivlastňuje cizí myšlenky, výtvořky a nápady. Přitom dbá na důsledné citování autorů, z jejichž myšlenek nebo výsledků při své činnosti vychází nebo je pro svoji činnost využívá. Nedopouští se plagiátorství či autoplagiátorství ani je netoleruje.

9. Člen akademické obce a každý zaměstnanec VUT vykonává veškeré činnosti s náležitou péčí a s vědomím možných rizik.

Článek IV **Vzdělávací činnost**

1. Akademický pracovník VUT předává studentům nejen své odborné znalosti, vědomosti a zkušenosti, ale jde jim i osobním příkladem, a to zejména při naplňování etických zásad ve vzdělávání, výzkumu, vývoji a tvůrčí činnosti.
2. Akademický pracovník VUT jedná se studenty kolegiálně, podporuje jejich kritické myšlení a rozvoj. Nepodceňuje, neponižuje nebo neznevažuje studenty a jejich zájmy či studium.
3. Akademický pracovník VUT přistupuje ke studentům, k jejich studiu a činnostem objektivně a nezájatě. Totéž uplatňuje v průběhu výuky a při zkoušení. Při hodnocení a klasifikaci studijních výsledků si počíná spravedlivě, nestranně a objektivně. Nevyžaduje od studentů činnosti, které patří k jeho vlastním povinnostem, nepřivlastňuje si jejich práci a jimi dosažené výsledky.
4. Akademický pracovník VUT vyvozuje přiměřené důsledky z případných selhání a neetického chování nebo jednání studentů.
5. Student VUT využívá studium k osobnímu i odbornému růstu. Chová úctu a respekt ke svým vyučujícím a k dalším studentům. Neznevažuje výsledky své práce, práce svého vyučujícího či jiných členů akademické obce.

Článek V **Vědecká, výzkumná, umělecká a další tvůrčí činnost**

1. Akademický pracovník VUT zaměřuje svou vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnost k rozšiřování hranic lidského poznání. Dbá na to, aby jeho výsledky sloužily společnosti, a uvědomuje si odpovědnost za to, co společnosti nabízí.
2. Akademický pracovník VUT při své vědecké práci bere zřetel na nejnovější vývoj ve svém oboru, soustavně rozvíjí své odborné vědomosti a dovednosti.
3. Akademický pracovník VUT přijímá odpovědnost za objektivitu, přesnost a věrohodnost svých výsledků bádání, použitých metod a údajů. Usiluje o jejich úplnost a ověřitelnost.
4. Akademický pracovník VU interpretuje výsledky výzkumu a vývoje korektně a objektivně, a to jak při výkladu výsledků vlastních, tak výsledků jiných osob.
5. Akademický pracovník VUT zpřístupňuje výsledky své vědecké, výzkumné, umělecké a jiné tvůrčí činnosti za podmínek obvyklých pro daný obor. Dbá na to, aby poznatky plynoucí z jeho odborné činnosti byly šířeny v oblasti příslušné vědecké či umělecké veřejnosti a byly v rámci možností co nejdříve uplatňovány ve výuce či praxi.
6. Objeví-li akademický pracovník VUT významnou chybu ve svých publikovaných textech, nesnaží se ji tajit nebo maskovat, ale provede bez zbytečného odkladu náležité kroky k nápravě.

7. Akademický pracovník VUT dodržuje etická pravidla související s respektováním duševního vlastnictví. Cituje i podstatné práce, které nejsou v souladu s jeho výsledky a názory.
8. Jako autor nebo spoluautor výsledků odborné činnosti se akademický pracovník VUT prezentuje pouze v případě, že jich dosáhl sám nebo ve spolupráci s jinými, přičemž k dosaženým výsledkům přispěl významným tvůrčím způsobem. Nedělí své vzájemně související výsledky do více publikací za účelem zvýšení jejich počtu a rovněž nepřípouští účelové rozšiřování autorského týmu o osoby, které neprokázaly významný tvůrčí přínos k prezentovaným výsledkům.
9. Jako člen pracovního týmu uznává akademický pracovník VUT přínos ostatních členů týmu k výsledkům týmové práce a zohledňuje jej zejména při sestavování pořadí autorů a vykazování jejich podílu na publikaci. Je přístupný a ochotný k věcné odborné diskusi. Respektuje názory členů týmu. Svým objektivním přístupem přispívá k funkční týmové spolupráci.
10. Akademický pracovník VUT poskytuje osobní příklad naplňování mravních zásad při vědecké, výzkumné, umělecké a jiné tvůrčí činnosti, které se účastní studenti.
11. Akademický pracovník VUT dbá na účelné a efektivní využívání prostředků, které získal na tvůrčí činnost. Prostředky rozděluje spravedlivě a transparentně.
12. Akademický pracovník VUT vyvozuje přiměřené důsledky z případného neetického jednání svých kolegů a studentů.

Článek VI

Expertní a hospodářská činnost

1. Akademický pracovník VUT při výkonu funkce experta (jíž se rozumí veškerá posuzovatel'ská, recenzní či jiná hodnotitelská činnost a rovněž účast v příslušných komisích) provádí svou práci osobně, nezávisle a s využitím všech svých odborných kompetencí.
2. Při své expertní činnosti se akademický pracovník VUT snaží o posílení dobrého jména VUT svou odborností, seriózním jednáním, kvalitou a efektivitou své práce.
3. Akademický pracovník VUT odmítne vypracovat expertní stanovisko, jestliže by závěry mohly být ovlivněny jeho osobním zájmem, nebo na tuto skutečnost jasně upozorní. Vyhýbá se jakýmkoliv formám střetu zájmů včetně záměrného prodlužování doby hodnocení za účelem dosažení výhod pro sebe nebo pro třetí osobu, jakož i využívání údajů z poskytnutých podkladů k jiným účelům a nepodléhá vnějším tlakům.
4. Členové akademické obce i ostatní pracovníci VUT při své hospodářské činnosti posilují propojení výzkumu s praxí ve prospěch univerzity. Nepřijímají takové úkoly, které by je mohly přivést do střetu zájmů s VUT. Při podnikatelské a další činnosti nepoužívají neoprávněně značku VUT, nezneužívají zařízení a know-how univerzity.

Článek VII

Etická komise

1. K posuzování podnětů ve věci dodržování tohoto kodexu a přestupků proti němu ustaví rektor VUT Etickou komisi VUT (dále jen „komisi“).

2. Komise je poradním orgánem rektora. Komise má 5 členů, které po projednání v AS VUT jmenuje rektor.
3. Členem komise může být jmenován akademický pracovník nebo jiný zaměstnanec VUT, který má v akademické obci všeobecnou důvěru pro své morální vlastnosti, příkladný vztah ke kolegům i k VUT jako celku. Členství v komisi je neslučitelné s funkcí rektora, prorektora, kvestora, děkana, proděkana, tajemníka fakulty, ředitele vysokoškolského ústavu VUT.
4. Podnět k projednání neetického jednání komisí podává člen akademické obce VUT či jiný zaměstnanec VUT písemně rektorovi VUT. Podnět musí obsahovat jasné a konkrétní vymezení skutkové podstaty neetického jednání, tzn. sdělení, která z obecně uznávaných morálních zásad, resp. které ustanovení kodexu bylo porušeno. Podnět musí být předkladatelem zdůvodněn, musí obsahovat jméno, příjmení a pracovní (případně studijní) zařazení předkladatele a musí být předkladatelem vlastnoručně podepsán. Anonymní podněty nebude Etická komise projednávat s výjimkou případů, kdy tak rozhodne rektor VUT.
5. Jednání komise svolává předseda komise na žádost rektora. Podrobnosti činnosti komise upravuje samostatná směrnice rektora.

Článek VIII **Závěrečná ustanovení**

1. Etický kodex VUT byl projednán Akademickým senátem VUT v Brně dne 3. 5. 2016.
2. Etický kodex VUT je účinný od 1. 6. 2016.

Prof. RNDr. Ing. Petr Štěpánek, CSc.
rektor VUT v Brně